

Fontosabb fogalmak magyarázata

Fogalmak	Angol megfelelője	Meghatározás	Jogszabályi hivatkozás
Árufuvarozás	freight transport for customers	A vasúti járművel harmadik személy részére szerződés alapján, díj ellenében végzett vasúti fuvarozás, ide értve a vasúti járművel végzett kombinált fuvarozást is.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (2) 8. pont
Áruszállítás	freight transport for own purposes	Aru vasúti járművel saját célból történő továbbítása.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (2) 9. pont
Biztonsági tanúsítvány	safety certificate	A nyílt hozzáférésű vasúti pályahálózat és tartozékai igénybevételeéhez szükséges, hatóság által kiadott, dokumentum.	
Bruttótonnakilométer	gross ton kilometre	Közlekedő vonat vontató és vontatott járműveinek saját és rakományainak együttes tömege, szorozva a vonat által kilométerben megtett távolsággal.	
Csúcsidőszak	peak hours	Egy adott vasúti pályaszakaszon az adott menetrendi évre előre, egy naptári napon belül legfeljebb két időtartamban a kapacitás-elosztó szervezet által kijelölt olyan - legfeljebb öt-öt órás - időszak, amikor a menetrendi évet megelőző második év a kapacitás-kihasználtsági adatai alapján az elméleti kapacitás 60%-át várhatóan meghaladja.	101/2007. (XII.22.) GKM rend. 3.§ a) pont
Elméleti kapacitás	theoretical capacity	A vasúti pályaszakaszon adott időszakban elhelyezhető menetvonalak, azaz az üzemi menetrendben foglalt és a még elhelyezhető szabad menetvonalak összessége.	101/2007. (XII.22.) GKM rend. 3.§ b) pont
Éves üzemi menetrend	yearly working timetable	Az elfogadott éves, valamint a meghatározott határidőig benyújtott és elfogadott éves pótlólagos menetvonal-igények alapján kiutalt menetvonalak összessége.	101/2007. (XII.22.) GKM rend. 3.§ r) pont
Feltételes megállóhely	request stop	Olyan szolgálati hely, amelyet a Hálózati Üzletszabályzat a MÁV Zrt. vonatkozásában a 6.3-1, a GYSEV Zrt. vonatkozásában a 6.3-2 sz. mellékletben feltételes megállóhelyként jelöl meg, és ahol a személyszállító vonat csak akkor áll meg, ha fel- vagy leszálló utas van.	
Gördülőállomány	rolling stock	A vasúti társaság által üzemeltetett vasúti járművek összessége, beleértve a vontató járműveket és a vontatott járműveket.	
Hálózat hozzáférési szerződés	network access contract	A pályahálózat működtető és a hozzáférésre jogosultak között a vasúti pálya és tartozékai, valamint a nyílt hozzáférés keretében nyújtott szolgáltatások igénybevétele és elszámolására megkötött szerződés.	
Hálózati Üzletszabályzat	network statement	Az a szabályzat, amely részletesen tartalmazza a rendelkezésre álló infrastruktúra kapacitás adatait, a díjszabási rendszer és a kapacitás-elosztási folyamat általános rendjét, általános szabályait, határidőit és feltételeit, a menetvonal igénybe vétel és a további infrastruktúra szolgáltatások díjait.	2005. évi CLXXXIII. tv 59.§
Hálózati zavar	network disturbance	Olyan nem várt esemény, amely a vasúti pályahálózat-kapacitás rendelkezésre állását előre nem tervezhető módon korlátozza.	101/2007. (XII.22.) GKM rend. 3.§ c) pont
Határállomás	border station	Határátészelő pályaszakaszon az államhatárhoz legközelebbi belföldi állomás, ahol speciális határforgalmi feladatokat látnak el.	
Hordozható lekérdező berendezés	portable querying device	A távlekérdezhető fogyasztásmérőt lekérdező GSM alapú eszköz, amelyet a hozzáférésre jogosult biztosít a pályahálózat-működtető számára, illetve amelyek egy másik példánya mindig a vontató járművön található.	
Hozzáférésre jogosult	railway undertaking	Hozzáférésre jogosult a) a belföldön bejegyzett, országos működési engedéllyel rendelkező vállalkozó vasúti társaság, b) vasúti árutovábbítás céljából más EGT-államban létrejött, a 95/18/EK irányelvvel összhangban kiállított működési engedéllyel rendelkező vállalkozó vasúti társaság, c) nemzetközi személyszállítás céljából más EGT- államban létrejött, a 95/18/EK irányelvvel összhangban kiállított működési engedéllyel rendelkező vállalkozó vasúti társaság, d) külföldön létrejött vállalkozó vasúti társaság nemzetközi szerződés rendelkezése vagy viszonyosság esetén.	2005. évi CLXXXIII. tv 53.§
Ideiglenes üzemi menetrend	provisional working timetable	Az adott vasúti pályaszakaszon a karbantartási, felújítási és fejlesztési munkák időtartamára érvényes üzemi menetrend.	101/2007. (XII.22.) GKM rend. 3.§ e) pont
Igénylő-Kérelmező	applicant	Olyan hozzáférésre jogosult, kapacitásfoglalásra jogosult és pályahálózat-működtető, aki pályahálózat-kapacitás, illetve kapcsolódó szolgáltatások iránt igényt nyújt be a kapacitás-elosztó szervezetnek.	101/2007. (XII.22.) GKM rend. 3.§ d) pont
Integrált vasúti társaság	integrated railway company	Olyan vállalkozó vasúti társaság, amely működési engedélye alapján belföldön vasúti pályahálózat működtetését is végzi.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (3) 4. pont
Kapacitás kihasználtság	utilization of capacity	Az elméleti kapacitás kiutalt menetvonalak által lefoglalt része.	101/2007. (XII.22.) GKM rend. 3.§ f) pont
Kapacitásbővítési terv	capacity enhancement plan	A pályahálózat-működtető a vasúti pályaszakasz túlterheltsége esetén kapacitásbővítési tervet készít, mely tartalmazza a túlterheltség okait, a forgalom várható jövőbeli alakulását rövid, közép- és hosszú távon, a vasúti pályaszakasz fejlesztésének korlátait, a kapacitásbővítés lehetőségeit és költségeit, ideértve a hálózat-hozzáférési díjak várható változásait, a lehetséges kapacitásbővítési intézkedéseket és a megvalósításukra vonatkozó költség-haszon elemzéseket, a javasolt intézkedések megvalósításának ütemtervét és az intézkedések megvalósításához szükséges pénzügyi fedezet (ezen belül az állami támogatás) mértékét.	101/2007. (XII.22.) GKM rend. 26.§ (2) bekezdés
Kapacitás-elosztás	capacity allocation	A vasúti infrastruktúra-kapacitásának a kapacitáselosztó szervezet által történő odaítélése az igénylő vállalkozó vasúti társaság a kérelmező részére.	2012/34/EU irányelv 39. cikk
Kapacitás-elosztó szervezet	capacity allocation body	a) nem független vasúti pályahálózat-működtető esetén a VPSZ, b) az a) alponthoz nem tartozó pályahálózat-működtető esetén a pályahálózat-működtető.	101/2007. (XII.22.) GKM rend. 3.§ g) pont

Fogalmak	Angol megfelelője	Meghatározás	Jogsabályi hivatkozás
Kapacitásfoglalási keretszerződés	capacity reservation framework agreement / framework agreement for capacity reservation	A pályahálózat-működtető és a kapacitásfoglalásra jogosult között a vasúti pályahálózat-kapacitás foglalására, valamint a nyílt hozzáférés keretében nyújtott szolgáltatások igénylésére megkötött keretszerződés.	
Kapacitásfoglalásra jogosult	authorised applicant	Az a bármely EGT-államban bejegyzett gazdálkodó szervezet, amely nem vasúti társaság, és a vasúti pályahálózat-működtetővel a vasúti pályahálózat-kapacitás foglalására vonatkozó keretszerződést köt.	2005. évi CLXXXIII. tv. 2. § (5) bekezdés 22. pont
Katalógus menetvonal	catalogue train path	Az üzemi menetrendben értékesítésre felkinált szabad menetvonal.	
Keret-megállapodás	framework agreement	A kapacitáselosztó szervezetnek az igénylővel/kérelmezővel kötött megállapodása, amely egy menetrendi időszaknál hosszabb időtartamra meghatározza az igénylő/kérelmező által kérelmezett és számára felajánlott kapacitás jellemzőit, valamint az igénylőnek/kérelmezőnek és a kapacitáselosztó szervezetnek az infrastruktúra-kapacitás elosztásával és a díjszabással kapcsolatos jogait és kötelezettségeit.	2005. évi CLXXXIII. tv 57.§
Kiegészítő tanúsítvány	auxiliary safety certificate	A Vtv. 33. §. (5) bekezdésében meghatározott tanúsítvány.	2005. évi CLXXXIII. tv. 33. §. (5) bekezdés
Kiinduló/Induló állomás	origin station	A ténylegesen használt menetvonal első állomása, vagy az országos pályahálózatra való belépés esetén az első belföldi állomás.	
Kiszolgálás	serving	Hozzáférés biztosítása a közforgalmú rakodóvasúti pályahálózatokhoz, saját célú és üzemi vasúti pályahálózatokhoz, rakterületekhez, csatlakozó vasúti pályahálózatokhoz, áruforgalmi terminálokhoz történő eljutást biztosító vasúti pályahálózatokhoz, továbbá technikai és műszaki berendezésekhez, valamint a hozzáféréshez szükséges forgalmi tevékenység ellátása.	

Fogalmak	Angol megfelelője	Meghatározás	Jogszábi hivatkozás
Kocsisorrend fordulás (Vontatójármű körbejárás)	reversal of wagon order (traction unit go round)	Közbenő állomáson a vontatójárműnek a szerelvény egyik végéről a másik végére történő átállításával megváltozott kocsisorrend.	
Közbenő állomás	intermediate station	A ténylegesen használt menetvonal induló és célállomása között fekvő állomás.	
Közforgalmú menetrend	timetable of public passenger railway service	A belföldi vasúti személyszállításra vonatkozó - az útvonal, a megállóhelyek, az érkezési és az indulási időpontok, illetve a gyakoriság és a szolgáltatás minőségének meghatározását tartalmazó - közzétett szolgáltatási előírás.	
Közforgalmú rakodóterület	open access loading place	A pályahálózat-működtető működtetésében lévő nyílt hozzáféréstű rakodóterület, és a rakodást elősegítő létesítmények, ahol a kocsirakományú küldemények kezelése történik.	
Menetrend	timetable	Olyan adatok összessége, amelyek a hálazon vagy meghatározott részén a vonatok tervezett közlekedéséhez az érvényességi időszakra vonatkozóan szükségesek.	
Menetvonal	train path	A vasúti pályahálózat-kapacitásnak az a része, amely egy adott időszakban egy vonat két pont között történő közlekedtetéséhez szükséges.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (5) 7. pont
Menetvonal katalógus	train path catalogue	Az üzemi menetrendben megjelenő, megszerkesztett, értékesítésre felkínált szabad menetvonalak összessége.	101/2007. (XII.22.) GKM rend. 3.§ h) pont
Működési engedély	operational licence	A vasúti pályahálózat működtetésére, a vasúti személyszállításra, az árutovábbításra és a vontatási szolgáltatás nyújtására adott hatósági engedély.	2005. évi CLXXXIII. tv 6-9.§
Nem független vasúti pályahálózat-működtető	non-independent infrastructure manager	a) az integrált vasúti társaság, b) olyan vasúti pályahálózat-működtető, amelynek bármelyik kapcsolt vállalkozása vállalkozó vasúti társaság, c) olyan vasúti pályahálózat-működtető, amelynek a tárgyévét megelőző utolsó lezárt üzleti évben a vállalkozó vasúti társaságokkal, valamint azok kapcsolt vállalkozásaival folytatott gazdasági kapcsolatainak - a vasúti pályahálózathoz történő nyílt hozzáférés keretében nyújtandó szolgáltatásokkal összefüggő ügyek (ideértve a kártérítéseket is) kivételével - összesített értéke (bevételek, költségek és ráfordítások együttesen) meghaladja a 10 millió forintot, d) olyan vasúti pályahálózat-működtető, amely kapcsolt vállalkozásainak a tárgyévét megelőző utolsó lezárt üzleti évben a vállalkozó vasúti társaságokkal, valamint azok kapcsolt vállalkozásaival folytatott gazdasági kapcsolatainak összesített értéke meghaladja a 10 millió forintot, e) olyan vasúti pályahálózat-működtető, amely a b)-d) pontokban meghatározott feltételek hiányát a vasúti igazgatási szervnek könyvvizsgáló nyilatkozatával a működési engedély iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg, vagy a működési engedély feltételei teljesítésének igazolásakor nem igazolja.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (3) 10. pont
Nosztalgia vonat	nostalgic train	Nem közforgalmú, műszaki történelmi múltú járművekből összeállított, esetenként - turisztikai vagy jubileumi célból - közlekedő vonat.	
Összehangolási eljárás	coordination process	A vasúti pályahálózat valamely elemére vonatkozó vasúti pályahálózat-kapacitás iránt bejelentett igények ütközése esetén a vasúti pályahálózat-működtetője az érintett igényeket bejelentő hozzáférésre jogosultak és kapacitásfoglalásra jogosultak között egyeztetést kezdeményez, és megkísérli egyezség létrehozását.	2005. évi CLXXXIII. tv 61.§ (5) bekezdés
Pályahálózat-működtető	infrastructure manager	Az a társaság, amely vasúti pályahálózatot üzemeltet, fenntart, létesít, felújít, fejleszt és megszüntet, valamint ezekhez közvetlenül kapcsolódó tevékenységeket végez, szolgáltatásokat nyújt.	
Pályavasúti társaság	infrastructure managing company	Működési engedélye alapján országos, térségi, elővárosi vagy helyi vasúti pályahálózatot működtető, de vállalkozó vasúti tevékenységet nem végző társaság.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (3) 2. pont
Rendkívüli esemény	exceptional event	Vis maior, valamint minden olyan zavar vagy akadály, amely a vonatközlekedést kizárja, illetve a vasútüzem lebonyolítását zavarja.	
RNE	RailNetEurope (RNE)	A 2012/34/EU irányelv 40. cikke alapján létrehozott nemzetközi szervezet.	2012/34/EU irányelv 40. cikk
Saját célú vasúti pályahálózat	railway network in own operation	Olyan vasúti pályahálózat, amelyen kizárólag a vasúti pálya és tartozékainak tulajdonosa vagy használója érdekében folyik a vasúti közlekedési tevékenység.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (4) 15. pont
Saját célú vasúti pályahálózatot kiszolgáló vonat	train serving privately owned railway network out of the scope of open access network	A saját célú vasúti pályahálózat kiszolgálását végző szolgálati hely és a nyílt hozzáféréstű országos vasúti pályahálózatból kiágazó saját célú vasúti pályahálózat között közlekedő vonat.	
Szolgáltat megszakítás	service interruption	A nap meghatározott időszakában a szolgálati helyen forgalomszabályozásban résztvevő vasúti dolgozó csak készenléti szolgálatot lát el.	
Szolgáltat szüneteltetés	service pause	A nap meghatározott időszakában a szolgálati helyen forgalomszabályozásban résztvevő vasúti dolgozó nincs jelen.	
Tolítás	shunting	A vasúti állomáson, vasúti pályaudvaron, áruterminalon, ipari parkon, kikötőben, logisztikai központban, egyéb árukezelő telephelyen, valamint vasúti üzemi létesítményen belül a vasúti járműveknek emberi vagy gépi erővel történő helyváltoztatása, a vonatok szétrendezése, összeállítása a vasúti járművek rakodóhelyre szállítása és az onnan történő kihúása.	2005. évi CLXXXIII. tv 2. § (2) bekezdés 10a. pontja

Fogalmak	Angol megfelelője	Meghatározás	Jogszályi hivatkozás
Túlterhelt pályaszakasz	congested infrastructure	Ha egy adott vasúti pályaszakaszon a menetvonal-igények kielégítése az összehangolási eljárás keretében sem biztosítható és az ennek következtében elutasított kapacitás igények elérik vagy meghaladják az adott vasúti pályaszakasz havi elméleti kapacitásának tíz százalékát, vagy az egy éven belül várhatóan benyújtásra kerülő menetvonal-igények nagy valószínűséggel nem elégíthetők ki, a kapacitás-elosztó szervezet a vasúti pályahálózat érintett részét a Hálózati Üzletszabályzatban túlterhelt vasúti pályaszakasznak minősíti.	101/2007. (XII.22) GKM rend. 20.§ (1) bekezdés
Ügyfélszolgálati Iroda (OSS)	One Stop Shop	A hozzáférésre jogosulttal és a kapacitásfoglalásra jogosulttal való kapcsolattartásért felelős szervezeti egység, amely a kapacitáselosztó szervezeten belül működik.	
Ütemes menetrend	basic interval timetable	Az ütemes menetrendi szerkezetet alkotó menetvonallal rendelkező vonat menetrendje.	
Üzemi célú menetvonal	operational train path	Az üzemi menetrendben nem lekötött szabad kapacitás terhére az üzemi vonat közlekedtetésére igénybe vett menetvonal, amelynek igénylésére önállóan vagy a fejlesztési közreműködő kezdeményezésére a pályahálózat-működtető jogosult.	101/2007. (XII.22.) GKM rend. 3.§ s) pont
Üzemi menetrendben nem lekötött szabad kapacitás	free capacity not reserved in the working timetable	A menetvonal katalógus, valamint a vasúti pályahálózat nem megszerkesztett menetvonalakból álló szabad kapacitása.	
Üzemi vonat	operational train	A nyílt hozzáférésű vasúti pályahálózat működtetése érdekében, valamint rendkívüli esemény miatt közlekedő, vasúti személyszállítást és a pályahálózat-működtetőn kívül más részére vasúti árufuvarozást nem végző vonat, függetlenül annak üzemeltetőjétől.	101/2007. (XII.22.) GKM rendelet 3.§ l) pont
Vállalkozó vasúti társaság	train operating company	Működési engedélye alapján vállalkozó vasúti tevékenységet végző társaság.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (3) 3. pont
Vállalkozó vasúti tevékenység	railway undertaking activity	A más részére díj ellenében végzett vasúti személyszállítás, a vasúti árutovábbítás, valamint a más személyek részére ellenérték fejében végzett vontatás (vontatási szolgáltatás).	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (2) 3. pont
Vasútbiztonsági engedély	safety permission	A Vtv. 34. § -ában meghatározott engedély.	2005. évi CLXXXIII. tv. 34. §. (2) bekezdés
Vasútbiztonsági tanúsítvány	safety certificate	A Vtv. 33. §. (1)-(4) bekezdéseiben meghatározott tanúsítvány.	2005. évi CLXXXIII. tv. 33. §. (1)-(4) bekezdés
Vasúti árutovábbítás	freight transport on railway	Árufuvarozás, vagy áruszállítás.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (2) 7. pont
Vasúti igazgatási szerv	rail regulatory body	A Vtv. 73. § (1) bekezdésében meghatározott feladatokat ellátó szervezet.	
Vasúti pálya	railway track	A vasúti vágány, az alatta levő, valamint a -jogszályban vagy hatósági előírásban megállapított- hozzátartozó védő (biztonsági) földterület, továbbá a különleges vasút működéséhez szükséges szerkezet, illetve földterület, valamint az azt hordozó és mozgásirányát meghatározó tartószerkezet.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (4) 1. pont
Vasúti pálya tartozékai	accessories of railway track	A vasúti alagút, hid, jelzőhíd, átereszt, zajvédő-fal, támfal, a vasút kereszteződésevasúttal, közzúttal, vagy magánúttal, a vasúti térvilágító berendezés, a vasúti jelző-és biztosítóberendezés, a vasúti villamos felsővezeték és az ehhez kapcsolt berendezés, a vasúti peron, a vasúti peronhoz vezető gyalogos alul-és felüljáró, a különböző nyomtávolságú pályahálózatok közötti kölcsönös átjárhatóságot biztosító eszközök, berendezések, vágányba épített mérlegek, vágányfékek, hön-futásjelző berendezés, valamint a vasúti távközlő vezetékek, berendezések, vasúti rakodó és járműmozgató berendezések, ideértve mindezek elhelyezésre szolgáló földterület is.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (4) 2. pont
Vasúti pályahálózat	railway network	Egy vasúti társaság által működtetett összefüggő rendszer, amely az 1970. december 18-ai 1108/70/EGK bizottsági rendelet I. mellékletében található számlaforma egyes rovaibaiba feltüntetendő tételek meghatározásáról szóló, 2006. június 9-i 851/2006/EK bizottsági rendelet I. mellékletének A. részében felsorolt elemekből áll, azzal az eltéréssel, hogy az utolsó francia bekezdésben foglaltak helyett "A pályavasúti részleg által használt épületek"-et kell érteni.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (4) 10. pont
Vasúti pályahálózat működtetése	operation of railway network	A vasúti pályahálózat üzemeltetése és fenntartása, létesítése, felújítása, fejlesztése, megszüntetése, valamint az ezekhez közvetlenül kapcsolódó tevékenységek, továbbá a vasúti pályahálózat használatával összefüggő egyéb szolgáltatások nyújtása.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (2) 2. pont
Vasúti pályahálózat-kapacitás	railway network capacity	A vasúti pályahálózat egy meghatározott részén, adott időszakban elhelyezhető menetvonalak összessége.	2005. évi CLXXXIII. tv 2.§ (5) 6. pont
Vasúti pályaszakasz	section of railway line	A nyílt hozzáférésű vasúti pályahálózat egyértelműen azonosítható és összefüggő része.	101/2007. (XII.22.) GKM rend. 3.§ m) pont
Vasúti struktúra	railway structure	A vasúti igazgatási szerv, a pályahálózat működtető vasúti társaságok, a vállalkozó vasúti társaságok, a kapacitásfoglalásra jogosultak, valamint a kapacitás-elosztó szervezet, mint vasúti szervezetek egymás közötti, jogszályok alapján meghatározott viszonyrendszere, ide nem értve a közöttük lévő szerződéses kapcsolatokat.	
Vég-/Célállomás	destination station	A ténylegesen használt menetvonal utolsó állomása, vagy az országos pályahálózatról való kilépés esetén az utolsó belföldi állomás.	
Vis maior	vis maior	Minden olyan rendkívüli, előre nem látható tény, körülmény, amely a fél érdekkörén kívül esik és elháríthatatlan (különösen annak minősülnek a természeti katasztrófák, háborús események, nemzetközi vagy nemzetvédelmi érdekből elrendelt csapatmozgások, országos szintű sztrájk).	
Vontatás	traction	A tolatás fogalma alatt meghatározottak kivételével vasúti jármű továbbítása.	2005. évi CLXXXIII. Tv 2. § (2) bekezdés 10. pontja

Fogalmak	Angol megfelelője	Meghatározás	Jogszabályi hivatkozás
Zárt egységben forduló vonat	train reversing direction in blocked unit	Személyszállításra kialakított önjáró vasúti szerelvény, amely egy vagy több motorkocsiból és hozzá kapcsolt személykocsiból áll, vagy olyan személyszállító vonat, melynél a vontatójármű az egyik viszonylatban hátul, a másikban elől működik, mindenféle megbontás nélkül. A fenti összeállítás szerinti vonat akkor tekinthető zárt egységben forduló vonatnak, ha az érkező és induló vágány megegyezik és az érkezés és indulás között a vonattal semmiféle tolatási műveletre nincs szükség, függetlenül a tolatási tevékenység típusától.	